แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2568-70

อุตสาหกรรมมันสำปะหลัง

กรกฎาคม 2568

วิจัยกรุงศรี

ผู้เขียน

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส

Chaiwat.sowcharoensuk@krungsri.com
+662 296 0000 Ex. 50880

krungsri Research

เครือ MUFG หนึ่งใน สถาบันการเงินที่ใหญ่ที่สุดของโลก

Subscribe Us

สมัครสมาชิกวิจัยกรุงศรี...

krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

EXECUTIVE SUMMARY

แนวโน้มอุตสาหกรรมมันสำปะหลังโดยรวมปี 2568-2570 ผลผลิตมีทิศทางทรงตัวหรือเติบโตต่ำ ตามสภาพภูมิอากาศที่ผันผวนจากผลของปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญาที่เกิดขึ้นสลับกัน โดยมีแนวโน้มจะเผชิญกับภาวะภัยแล้งที่อาจกลับมาสร้างความเสียหายแก่ผลผลิตที่จะออกในปี 2570 ได้อีก ขณะที่ความต้องการผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศมีแนวโน้มขยายตัวจากอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมเอทานอล ตามภาวะเศรษฐกิจและการขนส่งที่จะทยอยฟื้นตัวอย่างช้าๆ รองรับการท่องเที่ยวและการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ขณะเดียวกัน ปริมาณการส่งออกในช่วงปี 2568-2569 มีทิศทางขยายตัวตามความต้องการมันเส้นจากจีนที่เพิ่มขึ้นชดเชยสต็อกข้าวโพดในจีนที่ลดลง เพื่อนำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศที่ยังมีศักยภาพในการเติบโต อาทิ ยา เครื่องสำอาง อาหาร กระดาษ และสารให้ความหวาน แม้นโยบายการขึ้นภาษีของสหรัฐฯ อาจมีผลจำกัดการเติบโตของตลาดส่งออกโดยรวม นอกจากนี้ ในปี 2570 คาดว่าปริมาณส่งออกมีแนวโน้มหดตัวจากปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบภายใต้ปรากฏการณ์เอลนีโญที่คาดว่าจะกลับมา ขณะที่แหล่งนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านมีแนวโน้มลดลงจากการปิดด่านชายแดนไทย-กัมพูชา และการนำไปใช้ป้อนโรงงานแปรรูปภายในประเทศไทยที่จะเริ่มฟื้นตัว

มุมมองวิจัยกรุงศรี

อุตสาหกรรมมันสำปะหลังโดยรวมปี 2568-2570 มีทิศทางขยายตัว โดยคาดว่าผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุตสาหกรรมมันสำปะหลังโดยรวมจะได้แรงหนุนจากความต้องการของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทั้งจากตลาดในประเทศและตลาดส่งออกที่มีแนวโน้มทะยอยฟื้นตัว อย่างไรก็ตาม ธุรกิจยังมีความเสี่ยงจากการพึ่งพาตลาดเดียวที่ค่อนข้างสูงโดยเฉพาะจีน

- **ผู้ผลิตแป้งมันสำปะหลังดิบ: รายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** ตามความต้องการใช้ทั้งในและต่างประเทศที่ได้ปัจจัยหนุนจากการเติบโตของอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม และเอทานอล อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการไทยอาจมีความเสี่ยงด้านการแข่งขันรุนแรงขึ้น หลังจากประเทศคู่แข่งในอาเซียนมีการจัดตั้งโรงงานแป้งมันสำปะหลังเพิ่มมากขึ้น
- **ผู้ผลิตมันเส้น: รายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** ตามการขยายตัวของตลาดจีนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบทดแทนในอุตสาหกรรมอาหาร อาหารสัตว์ และพลังงานในประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งอุตสาหกรรมต่อเนื่องของจีนเหล่านี้มีศักยภาพในการเติบโตจากความต้องการใช้ที่ยังเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการทำกำไร อย่างไรก็ตาม ผู้ส่งออกมันเส้นยังมีความเสี่ยงจากการพึ่งพาตลาดจีนในสัดส่วนสูง ทำให้ธุรกิจมีความอ่อนไหวต่อนโยบายการเปลี่ยนแปลงคำสั่งซื้อของจีน และการเข้ามาแย่งตลาดจีนจากประเทศกัมพูชา ลาว และเวียดนาม

- **ผู้ผลิตแป้งมันสำปะหลังดัดแปร:** **รายได้มีทิศทางขยายตัว** ตามอุตสาหกรรมต่อเนื่อง/ขั้นปลายในตลาดเอเชีย อาทิ อาหาร กระดาษ สารให้ความหวาน เครื่องดื่ม เครื่องสำอาง ยา เคมีภัณฑ์ และสิ่งทอ รวมถึงการขยายตลาดส่งออกไปยังตลาดใหม่ๆ ที่ทยอยเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจยังคงเผชิญปัจจัยท้าทายจากการแข่งขันกับแป้งของธัญพืชอื่นที่มีคุณลักษณะหลากหลายมากขึ้น
- **ผู้ผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด:** **รายได้มีทิศทางขยายตัว** แรงหนุนจากความต้องการของตลาดจีนที่เร่งขึ้นสูง เพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมพลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพและอาหารสัตว์ อย่างไรก็ตาม ในปี 2570 ปริมาณส่งออกมันอัดเม็ดมีทิศทางชะลอ จากแนวโน้มผลกระทบของภาวะเอลนีโญที่กลับมา อาจทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ ประกอบกับจีนมีแนวโน้มใช้ข้าวโพดในประเทศทดแทนการนำเข้ามันอัดเม็ดเพิ่มขึ้น
- **ผู้ค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง:** **ผู้ค้ายังมีโอกาสในการสร้างผลกำไรได้ในระดับปกติ** ตามความต้องการใช้มันสำปะหลังทั้งในประเทศและตลาดส่งออกที่มีแนวโน้มขยายตัว
- **เกษตรกรชาวสวนมันสำปะหลัง:** **รายได้มีแนวโน้มทรงตัวหรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อยตามปริมาณผลผลิต** แม้ว่าเกษตรกรยังได้รับปัจจัยสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐ อาทิ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก มาตรการดูดซับปริมาณผลผลิต และความต้องการวัตถุดิบหัวมันสดจากภาคอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มทยอยฟื้นตัว แต่ปัญหาด้านอุปทานจากภัยธรรมชาติ โรคใบด่างมันสำปะหลัง การขาดแคลนท่อนพันธุ์ที่ใช้เพาะปลูก ต้นทุนการผลิตที่ปรับสูงขึ้นตามราคาปุ๋ยและค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว ประกอบกับการระบายสต็อกคงค้างและความเสี่ยงจากการถูกกดราคารับซื้อหัวมันสดจากผู้ผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง จะส่งผลให้ได้มาร์จินอยู่ในระดับต่ำ

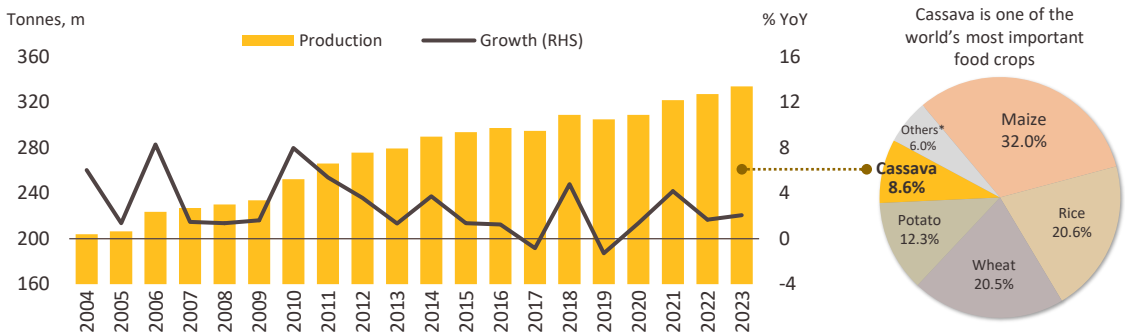

ข้อมูลพื้นฐาน

มันสำปะหลังเป็นพืชอาหารที่มีปริมาณแป้งสูง (Carbohydrate-rich crops) **สามารถนำไปใช้ประโยชน์ใน** 4 **ด้านหลัก** (4F) **ประกอบด้วย** 1) Food **อาหารสำหรับมนุษย์** 2) Feed **อาหารเลี้ยงสัตว์** 3) Fuel **วัตถุดิบในการผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นพลังงานชีวภาพ และ** 4) Factory **ภาคอุตสาหกรรม** อาทิ แอลกอฮอล์ กรดมะนาว เครื่องนุ่งห่ม ยา กระดาษ และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น ด้วยคุณสมบัติที่หลากหลายทำให้ความต้องการมันสำปะหลังในตลาดโลกเติบโตต่อเนื่อง ส่งผลให้มันสำปะหลังเป็นพืชอาหารที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 5 ของโลกเมื่อพิจารณาจากปริมาณผลผลิตโดยรวม รองจากข้าวโพด ข้าวเจ้า ข้าวสาลี และมันฝรั่ง

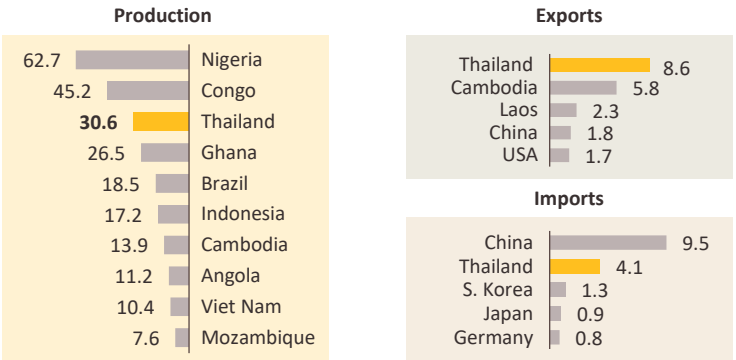
ในปี 2566 **ผลผลิตมันสำปะหลังทั่วโลกมีประมาณ** 333.7 **ล้านตัน (ภาพที่** 1) ทวีปแอฟริกาเป็นแหล่งผลิตใหญ่ที่สุดของโลก คิดเป็น 63.9% ของผลผลิตทั่วโลก รองลงมาคือทวีปเอเชีย[1/] (27.8%) อเมริกา (8.2%) และโอเชียเนีย (0.1%) หากพิจารณาเป็นรายประเทศ **ไนจีเรียเป็นผู้ผลิตอันดับ** 1 **ของโลก** (สัดส่วน 18.8% ของผลผลิตมันสำปะหลังทั่วโลก) รองลงมาเป็นคองโก (13.5%) ไทย (9.2%) และกานา (8.0%) (ภาพที่ 2) ขณะที่กัมพูชา[2/] (4.2%) เวียดนาม (3.1%) และลาว (1.9%) มีผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นมากโดยเติบโตเฉลี่ย 9.6% 1.3% และ 28.3% ต่อปี ตามลำดับ ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา (2552-2566) ผลจากการเข้าไปลงทุนของผู้ประกอบการไทยและจีน **ขณะที่ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั่วโลกอยู่ที่** 26.3 **ล้านตัน**[3/] ซึ่งไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก (ภาพที่ 2) โดยความต้องการนำเข้ามันสำปะหลังของโลก ส่วนใหญ่มาจากประเทศในทวีปเอเชีย **โดยเฉพาะจีนที่นำเข้าสูงถึง** 40.8% **ของปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั่วโลก (ภาพที่** 3)

Figure 1: Global Cassava Production

Source: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)
Note: *Includes barley (3.7%), sorghum (1.5%), oats (0.5%) and rye (0.3%)

Figure 2: Global Production, Exports and Imports of Cassava Products* (2023) (Tonnes, m)

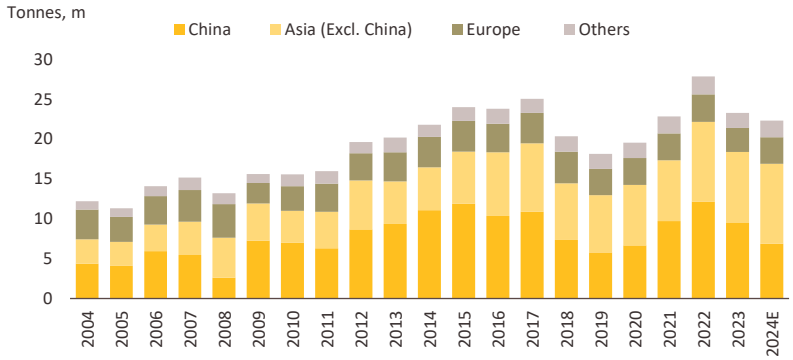

Source: Food and Agriculture Organization (FAO), Trade Map, Krungsri Research
Note: * Includes cassava pellet, cassava chip, native starch, modified starch, and 'other'(e.g. sago, and pulp)

1/ ประเทศในทวีปเอเชียมีความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องมากกว่าการบริโภคโดยตรง อย่างไรก็ดี ในระยะหลังหลายประเทศเริ่มให้ความสำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหาร ทำให้มีการส่งเสริมการเพาะปลูกเพื่อนำไปบริโภคหรือป้อนให้อุตสาหกรรมอาหารมากขึ้น

2/ กัมพูชาเร่งผลิตมันสำปะหลังมากขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ภายใต้สิทธิพิเศษทางภาษี FTA กับจีน

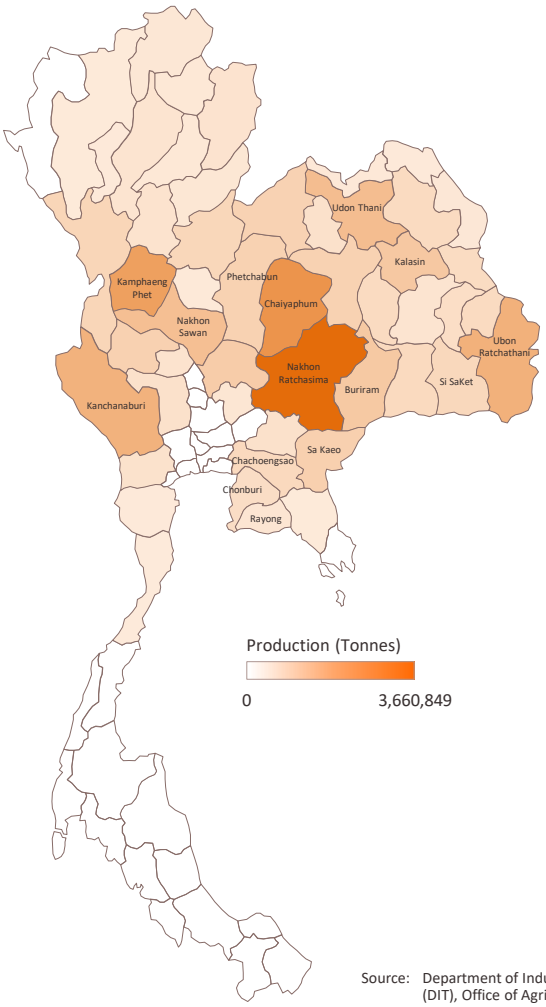
3/ แม้กลุ่มประเทศในทวีปแอฟริกาจะเป็นผู้ผลิตมันสำปะหลังรายใหญ่ของโลก แต่ยังเน้นผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก เนื่องจากมันสำปะหลังเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหาร คุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้

Figure 3: Cassava Exports by Major Destination

Note: 'Others' includes the Americas, Africa, and Oceania
Source: Trade Map

Figure 4: Thai Cassava Production and Processing Facilities (2024)

Top 10 Provinces in Cassava Production

Province	Production (Tonnes)	Cassava Pellet, Cassava Chip* (Factories)	Starch* (Factories)
1. Nakhon Ratchasima	3,660,849	126	26
2. Chaiyaphum	2,505,908	47	5
3. Kamphaeng Phet	2,159,618	136	9
4. Ubon Ratchathani	1,667,501	59	4
5. Kanchanaburi	1,636,187	58	3
6. Udon Thani	1,313,067	29	7
7. Nakhon Sawan	1,243,599	58	1
8. Kalasin	993,355	22	9
9. Buriram	964,436	11	1
10. Lopburi	865,357	45	2

ในปี 2567 เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง (อุตสาหกรรมขั้นต้น) มีจำนวนประมาณ 6.4 แสนครัวเรือนทั่วประเทศ พื้นที่เก็บเกี่ยวโดยรวมประมาณ 8.9 ล้านไร่ (อัตราพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ย 13.9 ไร่ต่อครัวเรือน) ให้ผลผลิตมันสำปะหลังประมาณ 28.6 ล้านตัน[4/] (ภาพที่ 4) โดยกระจุกตัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกว่า 57% ของพื้นที่เก็บเกี่ยวทั่วประเทศ หากพิจารณารายจังหวัด พบว่ากระจุกตัวในจังหวัดนครราชสีมามากที่สุดคิดเป็นสัดส่วน 12.8% ของพื้นที่เก็บเกี่ยวทั่วประเทศ รองลงมาเป็น ชัยภูมิ (8.8%) กำแพงเพชร (7.5%) และอุบลราชธานี (5.8%)

Source: Department of Industrial Work (DIW), Department of Business Development (DBD) , Department of Internal Trade (DIT), Office of Agricultural Economics (OAE), Thai Tapioca Starch Association, and Krungsri Research
Note : *Includes only factories that are registered as legal entities and that are still operating. (Data as of April 16, 2025)

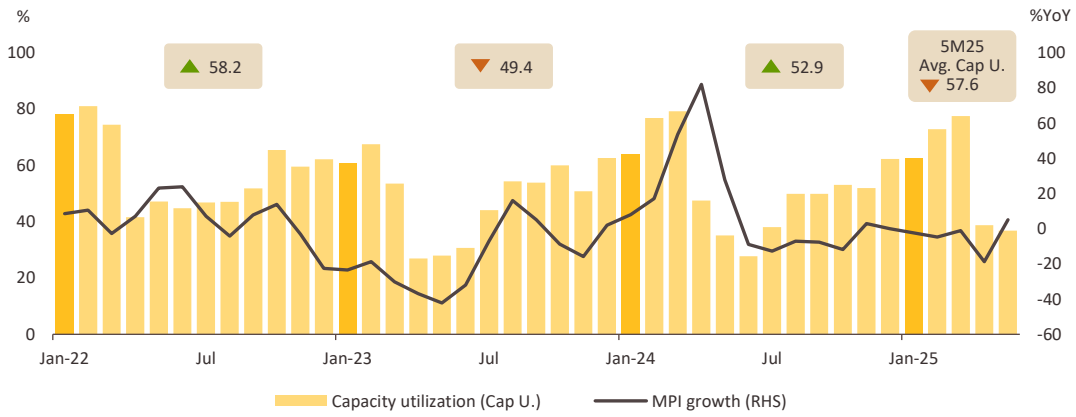
4/ ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มันสำปะหลังเป็นพืชที่สามารถปลูกได้ในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและทนแล้งได้ดี ทำให้สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี แต่ในไทยมักปลูกในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม และมีฤดูกาลเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคมปีถัดไป

โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง (อุตสาหกรรมขั้นกลาง) ในไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 1,157 โรงงาน[5/] ซึ่งมักตั้งอยู่ใกล้แหล่งเพาะปลูกเพื่อความสะดวกและประหยัดต้นทุนการขนส่ง โดยจังหวัดนครราชสีมามีจำนวนโรงงานแปรรูปมากที่สุด 152 โรงงาน รองลงมาเป็นกำแพงเพชร (145 โรงงาน) อุบลราชธานี (63 โรงงาน) กาญจนบุรี (61 โรงงาน) นครสวรรค์ (59 โรงงาน) ขณะที่ผู้ประกอบการบางกลุ่มเลือกที่ตั้งโรงงานในจังหวัดใกล้เคียงแหล่งวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะกัมพูชา ลาว และเมียนมา ซึ่งผู้ประกอบการไทยบางส่วนได้เข้าไปลงทุนตั้งโรงงานแปรรูปขั้นต้นในประเทศเหล่านี้เพื่อสร้างความมั่นคงด้านวัตถุดิบ อาทิ อุบลราชธานี (63 โรงงาน) กาญจนบุรี (61 โรงงาน) และสระแก้ว (41 โรงงาน) รวมถึงการตั้งโรงงานในจังหวัดใกล้ท่าเรือขนส่งเพื่อการส่งออกได้แก่ ชลบุรี (20 โรงงาน) ระยอง (12 โรงงาน) ฉะเชิงเทรา (10 โรงงาน) (ภาพที่ 4)

ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่ผลิตในไทยแบ่งได้เป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

- **ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังตากแห้ง** (Dried Cassava) ผลิตภัณฑ์หลักได้แก่ มันเส้น (Cassava Chip) ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารเลี้ยงสัตว์ แอลกอฮอล์ และกรดมะนาว ปัจจุบันไทยมีโรงงานแปรรูปมันสำปะหลังขั้นต้น (อาทิ มันเส้น มันอัดเม็ด ลานตากมันสำปะหลัง มันสำปะหลังแผ่น มันสำปะหลังบดเพื่อเป็นอาหารสัตว์) กว่า 969 โรงงาน โดยอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชรมากที่สุดถึง 136 โรงงาน คิดเป็น 14.0% ของจำนวนโรงงานในกลุ่มผลิตภัณฑ์นี้ทั้งหมด รองลงมาเป็นนครราชสีมา 126 โรงงาน (13.0%) และอุบลราชธานี 59 โรงงาน (6.1%)
- **ผลิตภัณฑ์แป้งมันสำปะหลัง** (Cassava Starch) ผลิตภัณฑ์ขั้นต้น คือ แป้งมันสำปะหลังดิบ (Native Starch) สามารถใช้บริโภคโดยตรงในครัวเรือน (เพื่อประกอบ/ปรุงอาหาร) และใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตแป้งมันสำปะหลังดัดแปร (Modified Starch)[6/] ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่มสูง อีกทั้งใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย อาทิ ผงชูรส สารให้ความหวาน ซอสปรุงรส เครื่องสำอาง และยา เป็นต้น ปัจจุบันโรงงานแป้งมันสำปะหลังดิบและดัดแปรในไทยมีจำนวนรวมกันทั้งสิ้น 188 โรงงาน โดยอยู่ในกรุงเทพกว่า 57 โรงงาน (33.7% ของจำนวนโรงงานในกลุ่มผลิตภัณฑ์นี้ทั้งหมด) รองลงมาเป็นนครราชสีมา 26 โรงงาน (15.4%) และกำแพงเพชร 9 โรงงาน (4.7%) โดยทั่วไปการผลิตมันสำปะหลังแปรรูปขั้นต้นส่วนใหญ่จะดำเนินการในช่วงปลายปีถึงต้นปีถัดไปโดยเฉพาะแป้งมันสำปะหลัง เนื่องจากเป็นช่วงฤดูเก็บเกี่ยวของผลผลิต สะท้อนจากดัชนีการผลิตและอัตราการใช้กำลังการผลิตมันสำปะหลังแปรรูปที่อยู่ในระดับสูงสุดในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคมของแต่ละปี (ภาพที่ 5)

Figure 5: Manufacturing Production Index (MPI) for Cassava Starch Processors

Source: Office of Industrial Economics (OIE), Krungsri Research

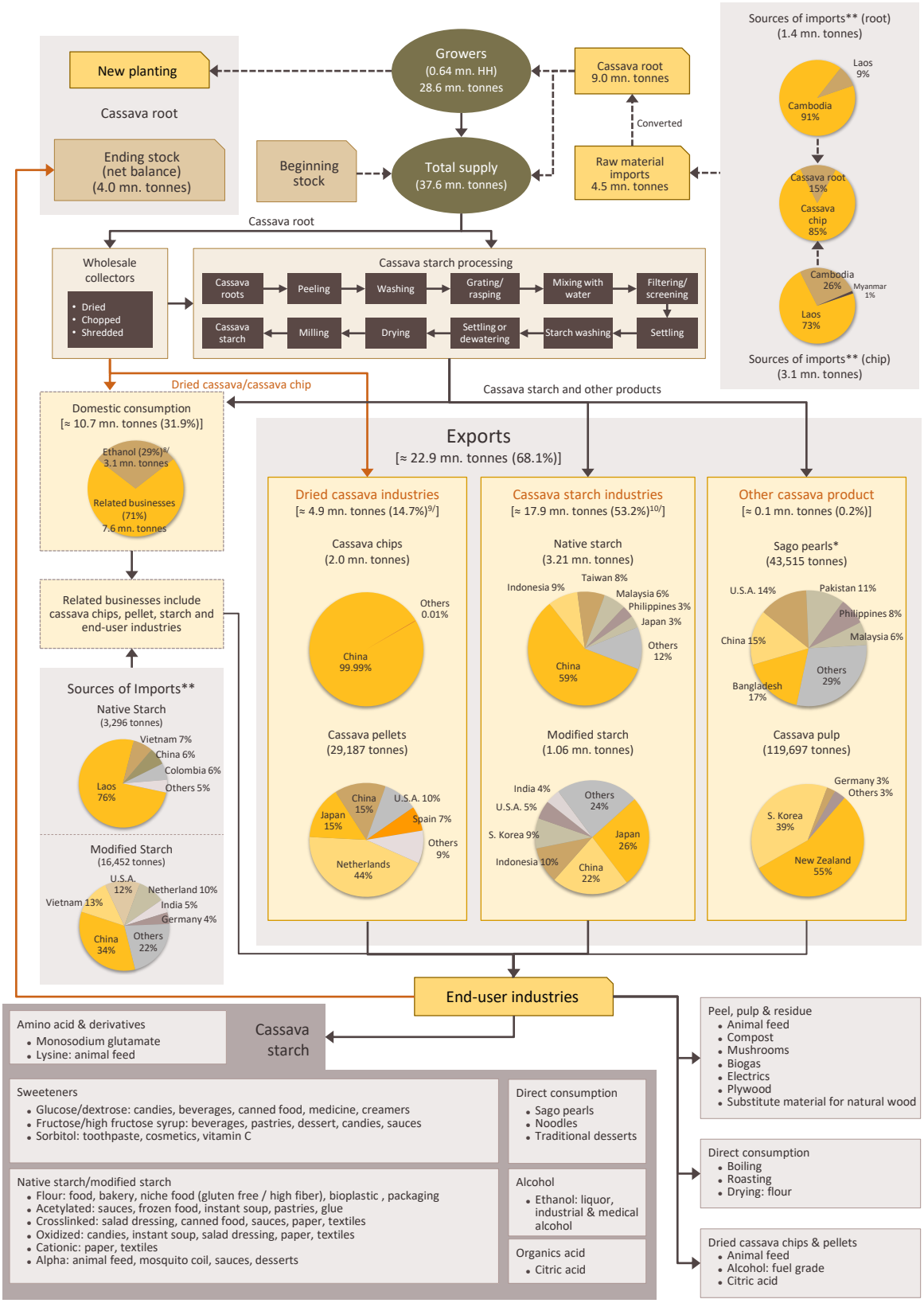
เมื่อพิจารณาโครงสร้างห่วงโซ่อุตสาหกรรมมันสำปะหลังของไทย พบว่า ในปี 2567 อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบที่มาจากผลผลิตในประเทศในสัดส่วน 68.8% และมีการนำเข้า 21.5% ของปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ทั้งหมด โดยการนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน (CLMV) ในสัดส่วนสูงถึง 99.4% ของปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้ามันเส้น 3.1 ล้านตัน[7/] และหัวมันสด 1.4 ล้านตัน (สัดส่วนรวมกัน 99.5% ของปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมด) ที่เหลืออีก 9.7% เป็นสต็อกของปีก่อน **ทั้งนี้ 68.1% ของปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังจะถูกใช้ในการผลิตเพื่อส่งออก ส่วนที่เหลือจะถูกนำไปใช้ผลิตเพื่อบริโภคและใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ (ภาพที่ 6)**

5/ ข้อมูล ณ วันที่ 16 เมษายน 2568 ซึ่งไม่รวมถึง โรงงานที่ยังไม่แจ้งประกอบ หยุดชั่วคราว หรือเลิกประกอบกิจการ และมีขนาดตาม พรบ.โรงงาน ฉบับที่ 2 โดยข้อมูลประกอบด้วยโรงงานมันสำปะหลังแปรรูปหลายประเภท อาทิ มันอัดเม็ด มันเส้น แป้งมันสำปะหลัง กากมันสำปะหลัง และอื่นๆ (ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม, กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, สมาคมแป้งมันสำปะหลังไทย)

6/ สตาร์ชดัดแปร (Modified Starch) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำแป้งสตาร์ชหรือแป้งมันสำปะหลังดิบมาเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางเคมีหรือทางฟิสิกส์ด้วยความร้อน เอนไซม์ หรือสารเคมี ชนิดต่างๆ เพื่อเพิ่มคุณสมบัติเฉพาะ เช่น ความหนืดที่คงตัวมากขึ้น ความคงตัวสูงต่ออุณหภูมิ สภาพความเป็นกรด และแรงเฉือน เป็นต้น เพื่อให้แป้งมีความเหมาะสมในการนำไปใช้กับอุตสาหกรรมต่างๆ

7/ เท่ากับหัวมันสดประมาณ 7.6 ล้านตันหัวมันสด

Figure 6: Thai Cassava Supply Chain (2024)

Note: [...] represents the share of cassava root used in production

* In 2024, Thailand imported 3.9 tonnes of sago from Taiwan

** Re-imports are not included

Source: Trade Map, MOC, OAE, Research Gate, PWC, AFSIS, Krungsri Research

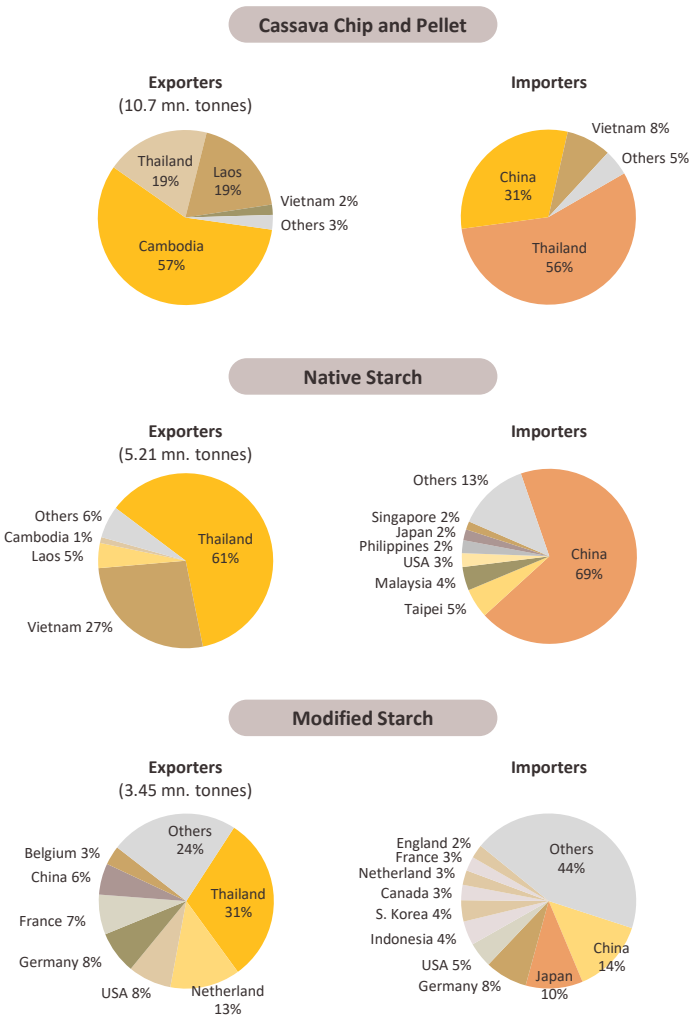
8/ Producing 1 liter of ethanol requires 6.25 kilograms of fresh cassava.

9/ Producing 1 kilogram of cassava chip or pellets requires 2.42 kilograms of fresh cassava.

10/ Producing 1 kilogram of cassava starch requires 4.20 kilograms of fresh cassava.

ในปี 2567 ไทยยังคงเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีส่วนแบ่งในตลาดส่งออกอันดับ 1 มีสัดส่วนอยู่ที่ 25% ของปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดของโลก โดยผลิตภัณฑ์มันเส้นมีสัดส่วนอยู่ที่ 19% แป้งมันสำปะหลังดิบ 62% และแป้งมันสำปะหลังดัดแปร 31% (ภาพที่ 7) ขณะที่การส่งออกผลิตภัณฑ์มันอัดเม็ดมีปริมาณน้อยมาก ผลจากการที่สหภาพยุโรปซึ่งเคยนำเข้ามันอัดเม็ดเป็นหลัก และเคยเป็นตลาดส่งออกหลักของไทยมีนโยบายลดการนำเข้ามันอัดเม็ดและหันไปใช้ธัญพืชอื่นทดแทนตั้งแต่ปี 2548[11/] ส่งผลให้มูลค่าส่งออกมันอัดเม็ดของไทยลดลงเป็นลำดับ โดยโครงสร้างตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยในปัจจุบันพึ่งพาตลาดภูมิภาคเอเชียเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะจีน[12/] ซึ่งเป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 ด้วยสัดส่วน 64% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดของไทย รองลงมาเป็นญี่ปุ่น (6%) อินโดนีเซีย (6%) ไต้หวัน (4%) และมาเลเซีย (4%) โดยตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยแต่ละประเภท มีดังนี้

Figure 7: Global Cassava Exports and Imports, by Type (2024E)

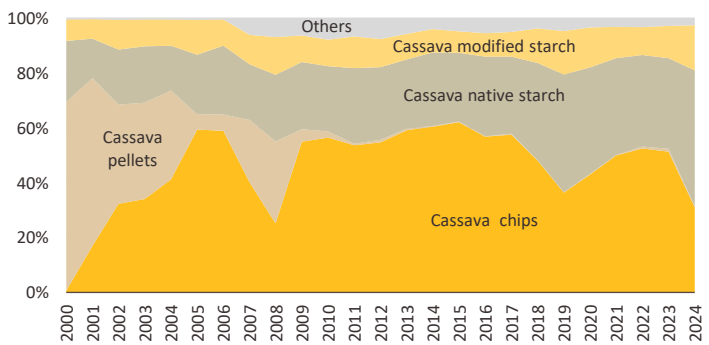

Source: Trade Map, Ministry of Commerce (MOC), Krungsri Research

11/ ผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม (The Common Agricultural Policy Reform หรือ CAP Reform) ของสหภาพยุโรปในปี 2548 ทำให้สหภาพยุโรปเน้นการขยายพื้นที่เพาะปลูกธัญพืชเพื่อใช้ทดแทนการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ประกอบกับธัญพืชที่สหภาพยุโรปใช้ทดแทนมีราคาต่ำ ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจปศุสัตว์ในสหภาพยุโรปเปลี่ยนสูตรอาหารสัตว์จากที่เคยใช้มันอัดเม็ดหันมาใช้ธัญพืชอื่นๆทดแทนโดยเฉพาะมันฝรั่ง ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการมันอัดเม็ดของไทยเปลี่ยนมาผลิตมันเส้นเพื่อการส่งออกมากขึ้น

12/ จีนเน้นนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ อาหาร พลังงาน เอทานอล และอาหารสัตว์ เนื่องจากผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอ เกษตรกรจีนไม่นิยมปลูก (ต้นทุนสูง แรงจูงใจต่ำ ไม่สามารถใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน) ขณะที่การนำเข้าได้สิทธิประโยชน์ทางภาษี 0% ภายใต้ China - ASEAN Free Trade Area (ACFTA) (แต่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) อัตรา 9% สำหรับหัวมันดิบและมันเส้น และอัตรา 13% สำหรับแป้งสตาร์ช) ทำให้จีนเน้นนำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก (ที่มา : ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน)

- **มันเส้น** มีสัดส่วน 31.0% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดของไทยในปี 2567 (ภาพที่ 8) โดยส่งออกไปจีนเกือบทั้งหมด (สัดส่วนสูงถึง 99.9% ของปริมาณส่งออกมันเส้นทั้งหมดของไทยในปี 2567) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ เอทานอล อาหารสัตว์[13/] และกรดมะนาว จากโครงสร้างตลาดส่งออกที่พึ่งพาจีนเป็นหลักทำให้ไทยมีอำนาจต่อรองต่ำและมีความเสี่ยงด้านตลาดสูง หากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำเข้าของจีน โดยในปี 2566-2567 จีนลดการนำเข้ามันเส้นและหันไปใช้ข้าวโพดในประเทศ ทำให้การส่งออกของไทยลดลงอย่างมากเหลือ 2.0 ล้านตัน
- **แป้งมันสำปะหลังดิบ** มีสัดส่วน 49.6% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดของไทย ตลาดส่งออกหลักคือ จีน (สัดส่วน 59% ของปริมาณส่งออกแป้งมันสำปะหลังดิบของไทย) รองลงมาเป็นอินโดนีเซีย (8%) ไต้หวัน (8%) มาเลเซีย (6%) และฟิลิปปินส์ (3%) ทั้งนี้ ความต้องการขึ้นอยู่กับทิศทางอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ อุตสาหกรรมอาหาร กระดาษ เครื่องดื่ม และสิ่งทอ
- **แป้งมันสำปะหลังดัดแปร** มีสัดส่วน 16.4% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดของไทย ความต้องการบริโภคในตลาดโลกขยายตัวค่อนข้างดีตามทิศทางของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ อาหาร ยา และเครื่องสำอาง จึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง โดยมีตลาดส่งออกสำคัญ คือ ญี่ปุ่น (สัดส่วน 26% ของปริมาณส่งออกแป้งมันสำปะหลังดัดแปรของไทยในปี 2567) รองลงมาเป็นจีน (22%) อินโดนีเซีย (10%) และเกาหลีใต้ (9%)
- **มันอัดเม็ด** มีสัดส่วนเพียง 0.5% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดของไทย ผลจากสหภาพยุโรปมีนโยบายลดการนำเข้ามันอัดเม็ดจากไทยตั้งแต่ปี 2548 ประกอบกับราคามันอัดเม็ดของไทยไม่สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์จากธัญพืชทดแทนอย่างอื่น (เช่น ข้าวโพด ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์) โดยประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นตลาดส่งออกหลักมีสัดส่วนกว่า 44% ของปริมาณส่งออกมันอัดเม็ดของไทย รองลงมาเป็นญี่ปุ่น (15%) และจีน (15%)
- **ผลิตภัณฑ์แปรรูปประเภทอื่นๆ** มีสัดส่วน 2.5% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดของไทย ประกอบด้วย หัวมันสำปะหลัง สาคูที่ทำจากแป้งมันสำปะหลัง และกากมันสำปะหลัง ตลาดส่งออกสำคัญ คือ นิวซีแลนด์ (สัดส่วน 41% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ของไทยในปี 2567) รองลงมาเป็นเกาหลีใต้ (29%) และจีน (5%)

Figure 8: Thai Exports of Cassava Products (Share by Volume)

Note: 'Others' includes cassava root, sago (made from tapioca) and cassava pulp
Source: Ministry of Commerce (MOC), Krungsri Research

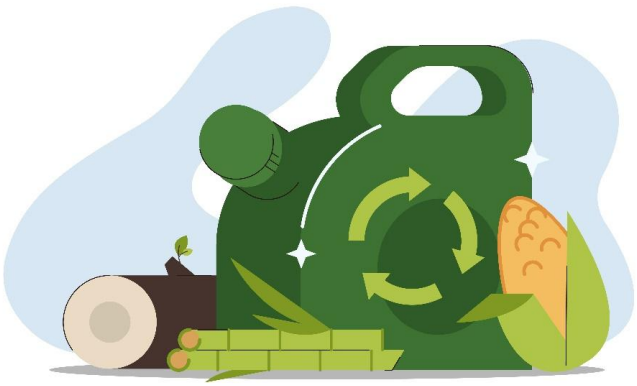
13/ การผลิตอาหารเลี้ยงสัตว์จะใช้มันเส้นผสมกับกากถั่วเหลืองในสัดส่วน 87:13 เพื่อให้คุณค่าทางสารอาหารเทียบเท่ากับข้าวโพด

สำหรับความต้องการใช้มันสำปะหลังภายในประเทศ นอกจากจะใช้เพื่อการบริโภคโดยตรงในครัวเรือนและเพื่อผลิตอาหารเลี้ยงสัตว์แล้ว ยังใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป เครื่องดื่ม ยา เครื่องสำอาง เคมีภัณฑ์ และแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการขนาดใหญ่หลายรายมีการพัฒนาต่อยอดทางธุรกิจโดยการผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลัง รวมถึงการผลิตไฟฟ้าชีวมวลจากกากมันสำปะหลังและของเสียจากโรงงานเพื่อใช้เองและจำหน่ายเชิงพาณิชย์(ตารางที่ 1)

Table 1: Thai Ethanol Production

Ethanol Factory	Installed Capacity (liters/day)
Cassava Chips and Molasses (1)	**1,090,000**
1. Rajburi Ethanol Co., Ltd.	150,000
2. E.S. Power Co., Ltd.	150,000
3. Thai Alcohol PCL.	200,000
4. Thai Agro Energy PCL. (Danchang)	365,000
5. Impress Ethanol Co., Ltd.*	200,000
6. Pornvilai International Group Trading Co., Ltd.	25,000
Cassava + Molasses (2)	**960,000**
1. Thai Ethanol Power PCL.	100,000
2. Taiping Ethanol Co., Ltd.	300,000
3. E85 Co., Ltd.	500,000
4. Fakwantip Co., Ltd.	60,000
Cassava Chips (3)	**690,000**
1. Sapthip Green Energy Co., Ltd.	200,000
2. P.S.C. Starch Products PCL.	150,000
3. Up Ventures (Phase 1) Co., Ltd.	340,000
Cassava Root and Chips (4)	**550,000**
1. Ubon Bio Ethanol Co., Ltd.	400,000
2. BBGI Bio Ethanol (Chachoengsao) Co., Ltd.	150,000
Total (1)+(2)+(3)+(4)	**3,290,000**
Number 13 Ethanol Factory (Molasses + Cane Juice) (5)	3,630,000
Total (1)+(2)+(3)+(4)+(5)	**6,920,000**

Note: *The producer can use 3 different types of raw material (cassava root and chips, and molasses).
Source: Department of Alternative Energy Development and Efficiency (DEDE)

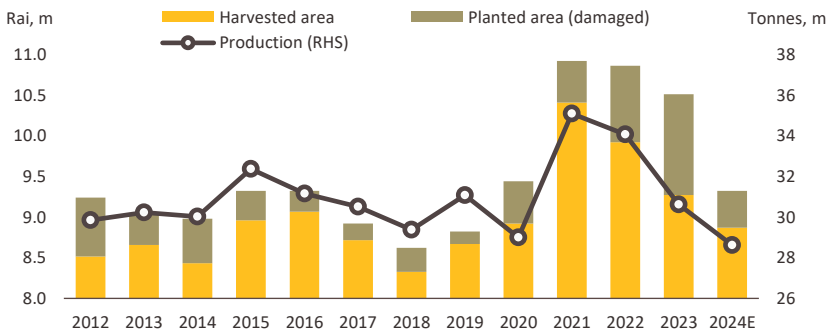

สถานการณ์ที่ผ่านมา

ปี 2567 อุตสาหกรรมมันสำปะหลังมีทิศทางหดตัวต่อเนื่อง โดยผลผลิตมันสำปะหลังปรับลดลงจากผลกระทบของอุทกภัย และภัยแล้ง ทำให้ภาคอุตสาหกรรมขาดแคลนวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิต ขณะที่ด้านอุปสงค์หดตัวจากอุตสาหกรรมมันเส้นโดยเฉพาะตลาดจีนซึ่งเป็นตลาดหลักหันไปใช้ข้าวโพดในประเทศเป็นสินค้าทดแทน ผลจากอุปสงค์ที่หดตัวรุนแรงส่งผลให้ราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีทิศทางขาลง

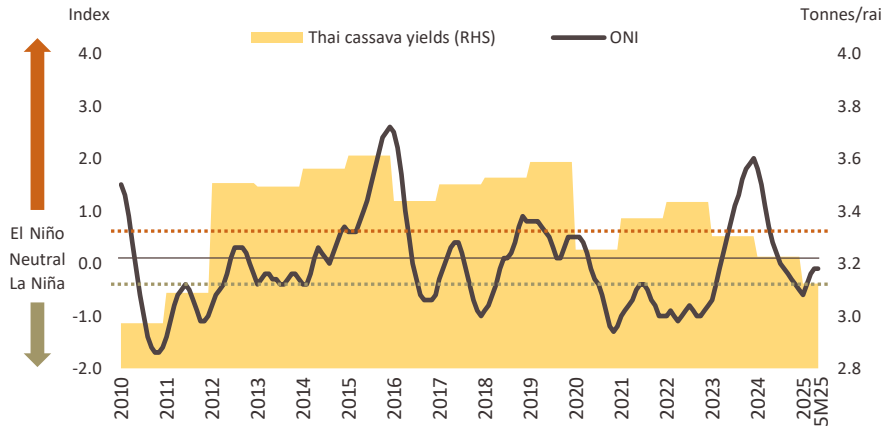
- **ผลผลิตมันสำปะหลังลดลง** โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประเมินว่า ปริมาณผลผลิตในปี 2567 จะอยู่ที่ 28.6 ล้านตัน ลดลง -6.5% เทียบกับพื้นที่เก็บเกี่ยว (Harvested Area) โดยรวมอยู่ที่ 8.9 ล้านไร่ ลดลง -4.3% ทำให้ผลผลิตต่อไร่ (Yield) มีทิศทางลดลงเหลือ 3,226 กิโลกรัมต่อไร่ (-2.4%) (ภาพที่ 9) ผลกระทบจาก (1) เกษตรกรขาดแคลนท่อนพันธุ์ที่ใช้เพาะปลูก ผลจากภาวะอุทกภัยในปี 2565 ทำให้ท่อนพันธุ์ที่จะใช้ในฤดูกาลเพาะปลูกปี 2566/67 ลดน้อยลง ผลักดันให้ต้นทุนท่อนพันธุ์ปรับสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรบางส่วนหันไปปลูกพืชชนิดอื่น (2) ฤดูกาลเพาะปลูกปี 2566/67 ประเทศไทยเผชิญภาวะปริมาณฝนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงครึ่งแรกปี 2566 และเข้าสู่สภาพอากาศแห้งแล้งภาวะฝนทิ้งช่วงจากผลของปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 จนถึงไตรมาสแรกปี 2567 (ภาพที่ 10) (3) การแพร่ระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลังและแมลงศัตรูพืชที่ทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง และ (4) ต้นทุนปุ๋ยและเคมีภัณฑ์ที่สูงทำให้เกษตรกรขาดขาดการบำรุงรักษาต้นมันสำปะหลัง ปัจจัยข้างต้นทำให้พื้นที่เพาะปลูก และผลผลิตปรับลดลง ส่งผลให้บางโรงงานทยอยปิดกิจการจากปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ **สำหรับในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2568 ดัชนีผลผลิตมันสำปะหลังหดตัว -4.0% YoY** ผลจากสภาพอากาศที่ร้อน แห้งแล้ง และปริมาณฝนที่น้อยกว่าปกติในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2567 จากผลปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) และภาวะอุทกภัยในช่วงครึ่งหลังของปี 2567

Figure 9: Thai Cassava Production and Harvested Area

Source: Office of Agricultural Economics (OAE) and Krungsri Research

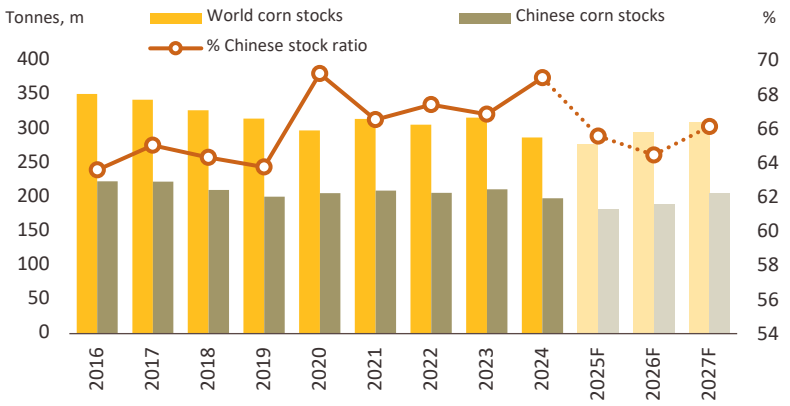
Figure 10: Oceanic Niño Index and Thailand Cassava Yields

Note: index > +0.5 indicates lower than normal rainfall (El Niño);
index < -0.5 indicates greater than normal rainfall (La Niña)
Source: Office of Agricultural Economics (OAE), National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA) and Krungsri Research

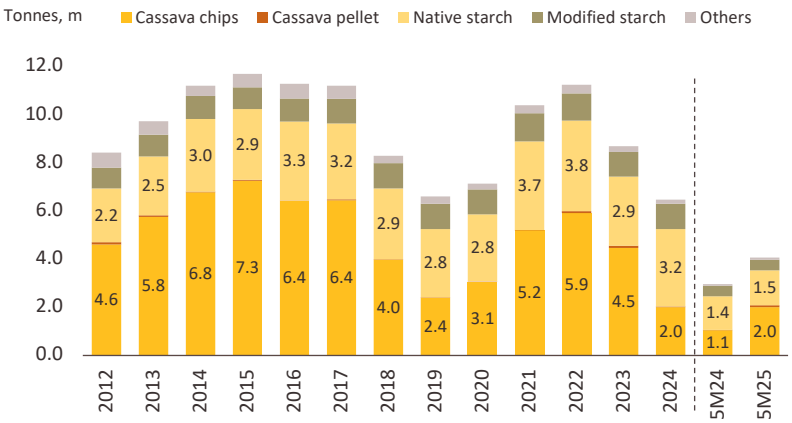
- **ปริมาณส่งออกในปี 2567 หดตัว** ปัจจัยหลักมาจากการหดตัวของตลาดจีนจากผลกระทบเชิงนโยบาย ได้แก่ (1) การรักษาเสถียรภาพด้านอุปทานโดยเน้นเพิ่มผลผลิตเกษตรและธัญพืชที่ผลิตในประเทศ โดยส่งเสริมแผนพัฒนาเกษตรและชนบทเพื่อยกระดับเพิ่มผลผลิตในประเทศโดยเฉพาะข้าวโพด[14/] และทยอยลดการนำเข้าธัญพืช และ (2) การเร่งระบายสต็อกธัญพืชและพืชอาหาร (Destocking) หลังจากที่ได้เร่งสะสมไว้เพื่อความมั่นคงด้านอาหารในช่วง COVID-19 (ภาพที่ 11) กดดันให้คำสั่งซื้อจากจีนหดตัว โดยปริมาณนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดจากตลาดโลกของจีนหดตัว -27.9% โดยเฉพาะปริมาณนำเข้ามันเส้นทั้งโลกของจีนที่หดตัวสูงสุดถึง -55.9% สำหรับปริมาณส่งออกมันสำปะหลังจากไทยไปจีนหดตัว -37.3% อยู่ที่ 4.1 ล้านตัน (เทียบกับ 6.6 ล้านตันในปี 2566) โดยคำสั่งซื้อมันเส้นจากไทยลดลงกว่า -54.5% เหลือเพียง 2.0 ล้านตันในปี 2567 **ส่งผลให้ปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยหดตัว -25.6% อยู่ที่ 6.47 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 3.13 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัว** -15.6% (หดตัวต่อเนื่องจาก -22.7% และ -16.2% ในเชิงปริมาณและมูลค่าตามลำดับในปี 2566) แม้มีแรงหนุนจากปริมาณคำสั่งซื้อจากตลาดรองที่สูงขึ้น อาทิ อินโดนีเซีย (+260.6%) สหรัฐอเมริกา (+28.1%) เนเธอร์แลนด์ (+65.8%) มาเลเซีย (+5.3%) ไต้หวัน (+4.0%) ผลของตลาดหลักที่หดตัวทำให้สต็อกคงเหลือปรับสูงขึ้นมาก และกดดันให้ราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังหดตัวในเกือบทุกผลิตภัณฑ์ **สำหรับในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2568 ปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอยู่ที่ 4.06 ล้านตัน ขยายตัว 37.3% YoY** จากความต้องการมันเส้นที่เพิ่มสูงขึ้น ขณะที่มูลค่าส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดอยู่ที่ 1.35 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัว -7.1% YoY ผลจากราคาที่ปรับลดลงตามแรงกดดันด้านการแข่งขันและการเร่งระบายสต็อกเก่า โดยสถานการณ์ตลาดส่งออกรายผลิตภัณฑ์ (ภาพที่ 12) เป็นดังนี้

Figure 11: Global and Chinese Corn Stocks

Source: United States Department of Agriculture (USDA), Krungsri Research
Note: In 2025, forecast by USDA. In 2026-2027, forecast by Krungsri Research.

Figure 12: Thai Cassava Exports

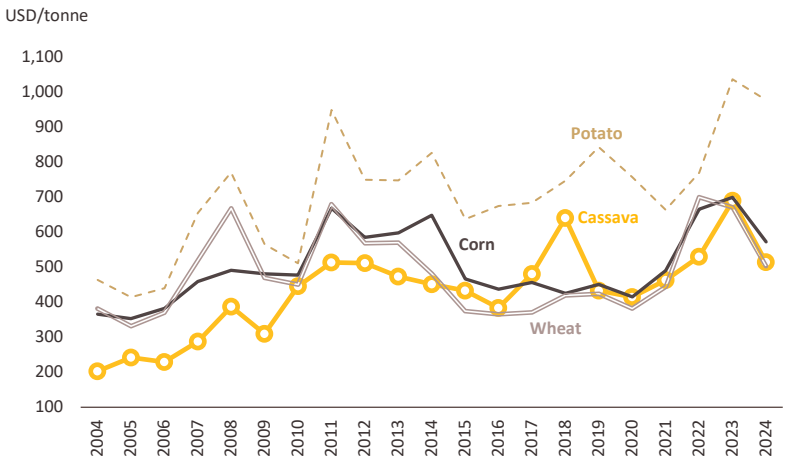

Source: Ministry of Commerce (MOC), Krungsri Research

14/ การนำเข้ามันสำปะหลังจากจีนที่ลดลงเป็นผลมาจากจีนดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงทางอาหาร อาทิ (1) นโยบาย "No. 1 Central Document" เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2566 ซึ่งเน้นการฟื้นฟูชนบทและยกระดับภาคเกษตรกรรม โดยมีเป้าหมายหลักในการรักษาเสถียรภาพของผลผลิตและอุปทานอาหาร รวมถึงการขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด (2) ออกกฎหมายความมั่นคงด้านอาหาร ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2567 โดยกำหนดให้กระบวนการผลิตอาหารต้องพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องอุปทานธัญพืชภายในประเทศ และลดการนำเข้าจากต่างประเทศ และ (3) แผนพัฒนาเกษตรกรรมและชนบท ฉบับที่ 14 (ปี 2564-2568) โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มผลผลิตธัญพืชให้ถึง 650 ล้านตันต่อปี และเน้นการสนับสนุนการผลิตข้าวโพดและถั่วเหลืองผ่านนโยบายอุดหนุนต่างๆ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่เพาะปลูกและการใช้เทคโนโลยีในการเกษตร

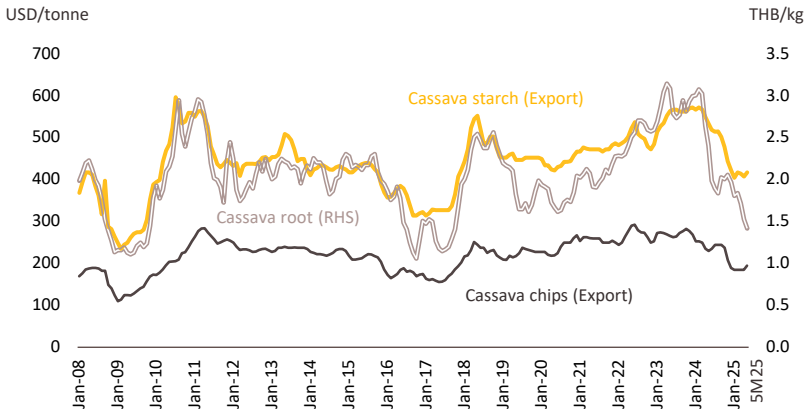
- **แป้งมันสำปะหลังดิบ: ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 3.2 **ล้านตัน ขยายตัวถึง** 11.7% โดยมีปัจจัยหนุนจากความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในต่างประเทศโดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม และสารปรุงแต่งที่ยังคงเติบโตโดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นตลาดหลัก (+2.2%) และตลาดรอง อาทิ อินโดนีเซีย ที่ขยายตัวกว่า 1,816.6% จากการเร่งนำเข้าเพื่อทดแทนผลผลิตที่ลดลงจากภัยแล้งและโรคใบด่าง รองลงมาเป็นสหรัฐฯ (+27.2%) ไต้หวัน (+4.0%) เนเธอร์แลนด์ (+85.2%) มาเลเซีย (+4.3%) **ขณะที่มูลค่าอยู่ที่** 1.6 **พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวเพียง** 8.2% ตามราคาแป้งมันสำปะหลังของโลกที่ปรับลดลง (-25.4%) ต่ำกว่าราคาแป้งธัญพืชอื่นๆ ซึ่งเป็นสินค้าทดแทน อาทิ ราคาแป้งข้าวสาลี (-24.9%) แป้งข้าวโพด (-18.6%) และแป้งมันฝรั่ง (-5.7%) (ภาพที่ 13) โดยราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลังดิบของไทยลดลง -3.3% อยู่ที่ 512 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน (รูปที่ 14) **สำหรับในช่วง** 5 **เดือนแรกของปี** 2568 **ปริมาณการส่งออกแป้งมันสำปะหลังดิบอยู่ที่** 1.5 **ล้านตัน เพิ่มขึ้น** 4.0% YoY **ส่วนมูลค่าส่งออกอยู่ที่** 0.6 **พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัว** -25.3% YoY ตามราคาส่งออกหดตัว -28.1% เฉลี่ยที่ 397 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน จากการแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมแป้ง และต้นทุนราคาวัตถุดิบที่ปรับลดลง

Figure 13: Global Cereal Starch Prices

Source: Trade Map, Krungsri Research

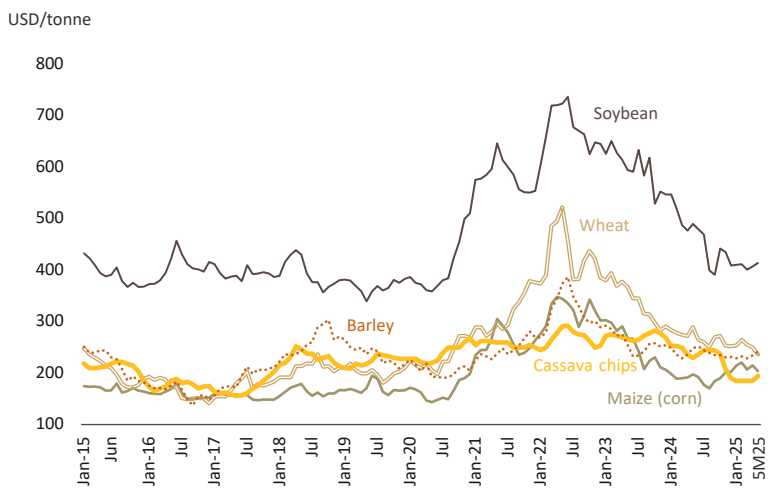
Figure 14: Thai Cassava Prices

Source: Office of Agricultural Economics (OAE), Tapiocathai

- **มันเส้น: ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 2.0 **ล้านตัน หดตัว** -55.0% **คิดเป็นมูลค่า** 472.8 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัว** -59.1% ปัจจัยหลักมาจาก (1) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อเนื่องของจีนหันไปใช้ข้าวโพดภายในประเทศซึ่งมีต้นทุนที่ต่ำกว่าการนำเข้ามันสำปะหลัง ผลจากระดับราคาข้าวโพดในจีนลดลงมาก หลังมีการระบายสต็อกสะสมที่อยู่ในระดับสูง (2) ผู้ประกอบการเอทานอลสามารถใช้ถ่านหินทดแทนมันเส้นเพื่อใช้ในภาคพลังงาน และ (3) เกษตรกรบางส่วนเร่งเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงอุปทานตึงตัวจากภัยแล้ง ทำให้คุณภาพและเปอร์เซ็นต์เชื้อแป้งต่ำ ส่งผลให้ราคาขายมันสำปะหลังลดลง โดยราคาส่งออกมันเส้นลดลง -11.6% อยู่ที่ 232 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน ส่วน **ในช่วง** 5 **เดือนแรกปี** 2568 **ปริมาณส่งออกมันเส้นอยู่ที่** 2.00 **ล้านตัน ขยายตัว** 90.7% YoY ตามคำสั่งซื้อจีนที่เพิ่มขึ้น **ขณะที่มูลค่าส่งออกอยู่ที่** 366.9 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัว** 42.8% YoY จากระดับราคามันเส้นที่ลดลงตามต้นทุนวัตถุดิบ และการแข่งขันด้านราคาของผู้ประกอบการในประเทศเพื่อเร่งระบายสต็อกเก่า โดยราคาส่งออกมันเส้นลดลง -25.1% YoY เฉลี่ยที่ 183 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน
- **แป้งมันสำปะหลังดัดแปร: ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 1.1 **ล้านตัน ขยายตัว** 3.6% **คิดเป็นมูลค่า** 948.5 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัว** 1.8% โดยขยายตัวทั้งในจีนซึ่งเป็นตลาดหลัก (+0.4%) และตลาดรอง อาทิ อินโดนีเซีย (+19.9%) สหรัฐฯ (+25.2%) สิงคโปร์ (+37.2%) และมาเลเซีย (+11.5%) ตามความต้องการแป้ง (Starch) ของโลกเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร สารให้ความหวาน กระดาษ ยา และเครื่องสำอาง ซึ่งยังมีทิศทางเติบโตต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ต้นทุนการผลิตจากหัวมันสดที่มีราคาลดลง และแนวโน้มการแข่งขันรุนแรงด้านราคาของอุตสาหกรรมแป้งดัดแปร (Starch) ส่งผลให้ราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลังดัดแปรลดลง -1.9% เฉลี่ยที่ 893 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน **สำหรับช่วง** 5 **เดือนแรกของปี** 2568 **ปริมาณการส่งออกแป้งมันสำปะหลังดัดแปรอยู่ที่** 0.4 **ล้านตัน ขยายตัวเล็กน้อย** 0.2% YoY **ขณะที่มูลค่าส่งออกลดลงเหลือ** 366.4 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัว** -7.9% YoY ตามราคาส่งออกที่ลดลง -8.1% เฉลี่ยอยู่ที่ 835 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน
- **มันอัดเม็ด: ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 2.92 **หมื่นตัน หดตัว** -69.2% **คิดเป็นมูลค่า** 8.9 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัว** -67.6% ผลจากการหดตัวของตลาดจีน (-94.7%) ที่ลดการนำเข้ามันสำปะหลัง และหันมาใช้สต็อกข้าวโพดในประเทศซึ่งเป็นสินค้าทดแทนสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องมากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และพลังงาน (ภาพที่ 15) ฉุดให้ราคาส่งออกมันอัดเม็ดปรับลดลง -4.6% เฉลี่ยที่ 320 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน **สำหรับช่วง** 5 **เดือนแรกของปี** 2568 **ปริมาณการส่งออกมันอัดเม็ดอยู่ที่** 8.18 **หมื่นตัน ขยายตัว** 806.6% YoY เทียบกับฐานปริมาณส่งออกที่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน และผลจากการเร่งระบายสต็อกเก่า ทำให้การแข่งขันด้านราคายังสูง โดยปรับลดลงกว่า -36.7% เฉลี่ยที่ 199 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน **ส่งผลให้มูลค่าส่งออกอยู่ที่** 16.3 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ เติบโต** 474.1% YoY **ซึ่งเป็นอัตราการเติบโตที่ต่ำกว่าปริมาณส่งออกเกือบเท่าหนึ่ง**

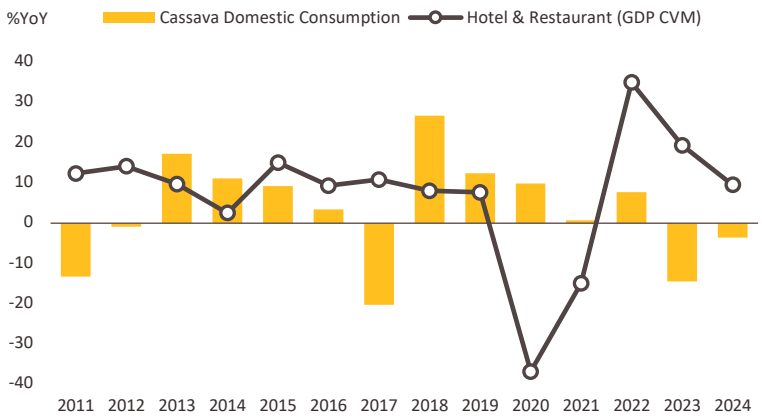
Figure 15: Global Animal Feed Prices

Source: World Bank, Thai Tapioca Development Institute, Krungsri Research

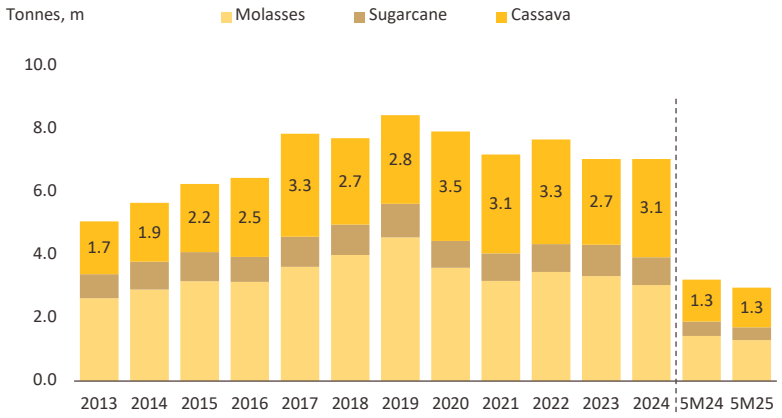
- **ความต้องการในประเทศปี 2567 อยู่ที่ 10.8 ล้านตัน หดตัวประมาณ -2.1%** (ต่อเนื่องจาก -14.7% ในปี 2566) แบ่งเป็นการใช้ในภาคครัวเรือนและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอยู่ที่ 7.7 ล้านตันหัวมันสด หดตัว -7.3% ตามอัตราการเติบโตที่ชะลอลงของการใช้จ่ายภาคครัวเรือน รวมถึงธุรกิจโรงแรมและร้านอาหาร (ภาพที่ 16) ขณะที่การใช้เพื่อผลิตเอทานอลในภาคพลังงานอยู่ที่ 3.1 ล้านตันหัวมันสด ขยายตัว 14.0% (ภาพที่ 17) ผลจาก (1) ปริมาณสต็อกมันสำปะหลังในประเทศที่เพิ่มขึ้นหลังจากจีนลดการนำเข้ามันเส้น ส่งผลให้ราคามันสำปะหลังในประเทศปรับลดลงกว่า -20% และ (2) ความต้องการใช้เพื่อทดแทนอ้อยและกากน้ำตาลซึ่งมีปริมาณผลผลิตลดลงจากผลกระทบของเอลนีโญ โดยราคาอ้อยปรับเพิ่มขึ้นกว่า 24%

Figure 16: Thailand's Cassava Domestic Consumption Growth and Contribution of Thai Hotels and Restaurants to GDP

Source: Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC), Krungsri Research
Note: GDP is calculated in terms of real GDP with chain volume measures (CVM).

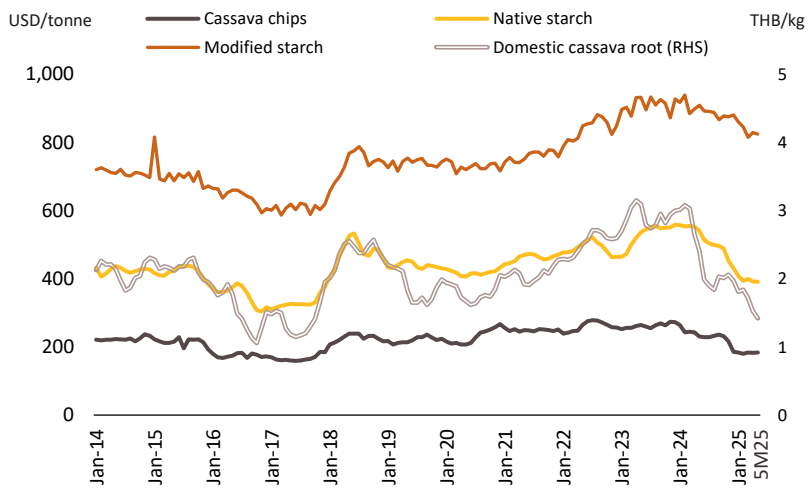
Figure 17: Inputs for Ethanol Production in Thailand, by Type

Source: Department of Alternative Energy Development and Efficiency (DEDE), Krungsri Research

- **ราคาหัวมันสดในประเทศปี** 2567 **เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ** 2.33 **บาท/กก. ลดลง** -19.8% **(เทียบกับที่ขยายตัว** 15.3% **อยู่ที่** 2.91 **บาท/กก. ในปี** 2566) **(ภาพที่** 18) ผลจาก (1) ความต้องการใช้มันสำปะหลังทั้งในและต่างประเทศลดลง และ (2) ราคาที่ปรับลดตามคุณภาพและเปอร์เซ็นต์เชื้อแป้งที่ต่ำลง สาเหตุจาก (2.1) ภาวะภัยแล้ง และโรคระบาดใบด่างมันสำปะหลัง และ (2.2) ผลผลิตมันสำปะหลังบางส่วนมาจากการปลูกซ่อมในพื้นที่ซึ่งได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติในช่วงต้นปี หรือได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมในช่วงครึ่งปีหลัง ทำให้เกษตรกรเร่งเก็บเกี่ยวผลผลิตขณะที่ยังโตไม่เต็มที่[15/] **สำหรับในช่วง** 5 **เดือนแรกปี** 2568 **ราคาหัวมันสดเฉลี่ยอยู่ที่** 1.66 **บาท/กก. ลดลง** -41.4% YoY ผลจากคุณภาพและเปอร์เซ็นต์เชื้อแป้งที่ต่ำลง จากผลของภาวะภัยแล้งและโรคระบาดใบด่างมันสำปะหลัง ทำให้เกษตรกรเร่งเก็บเกี่ยวผลผลิตขณะที่ยังโตไม่เต็มที่

Figure 18: Cassava Prices

Source: Tapiocathai, Krungsri Research

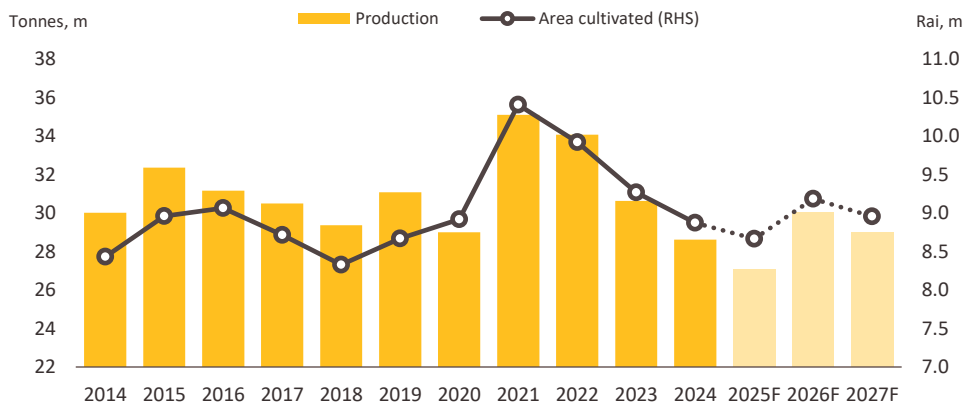
15/ การปลูกมันสำปะหลังโดยทั่วไปจะใช้ระยะเวลา 10-12 เดือน หากผลผลิตบางส่วนมาจากการปลูกซ่อมหรือมีการเพาะปลูกหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวนาปี ต้นมันสำปะหลังจะยังเติบโตไม่เต็มที่ ซึ่งอาจมีผลต่อคุณภาพและเปอร์เซ็นต์เชื้อแป้งที่น้อยลง

แนวโน้มอุตสาหกรรม

ผลผลิต: ในปี 2568-2570 ปริมาณมันสำปะหลังของไทยโดยรวมคาดว่ามีแนวโน้มทรงตัวหรือเติบโตต่ำ 0.0% ถึง 1.0% ต่อปี (หลังจากหดตัว -6.5% ในปี 2567) ตามสภาพภูมิอากาศที่มีความผันผวนจากผลของทั้งปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญาที่เกิดขึ้นสลับกัน

- **ช่วงปี 2568 คาดว่าผลผลิตมันสำปะหลังจะอยู่ที่ 26.8-27.3 ล้านตันหัวมันสด หดตัวเฉลี่ย -4.5% ถึง -6.5%** ผลจากประเทศไทยเผชิญสภาพอากาศแห้งแล้ง และปริมาณฝนตกต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจากปรากฏการณ์เอลนีโญในช่วงครึ่งแรกปี 2567 ประกอบกับการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลังและแมลงศัตรูพืช ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตและอัตราผลผลิตต่อไร่ในปี 2568 มีทิศทางหดตัว อย่างไรก็ตาม ปี 2569 อุปทานมันสำปะหลังมีแนวโน้มกลับมาขยายตัว แรงหนุนจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ปริมาณฝน และน้ำในเขื่อนที่เพียงพอจากปรากฏการณ์ลานีญา (La Niña) ก่อนที่จะเข้าสู่ภาวะปกติ (Neutral) เกื้อหนุนให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูก และมีผลผลิตต่อไร่เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับการเปรียบเทียบกับฐานต่ำในช่วง 2 ปีก่อนหน้า **โดยคาดว่าผลผลิตมันสำปะหลังสดปี 2569 จะกลับมาเฉลี่ยอยู่ที่ 29.8-30.3 ล้านตันหัวมันสด หรือขยายตัวในอัตรา 10.0-12.0% (ภาพที่ 19) ขณะที่ปี 2570 อุปทานมันสำปะหลังคาดว่าจะหดตัวราว -2.5% ถึง -4.5% อยู่ที่ 28.7-29.3 ล้านตันหัวมันสด** แรงฉุดจากสถานการณ์ภัยแล้งที่คาดว่าจะกลับมา พร้อมกับปัญหาของโรคใบด่างมันสำปะหลังและศัตรูพืชที่มักระบาดได้ง่ายในภาวะฝนทิ้งช่วงหรือสภาพอากาศแห้งแล้ง

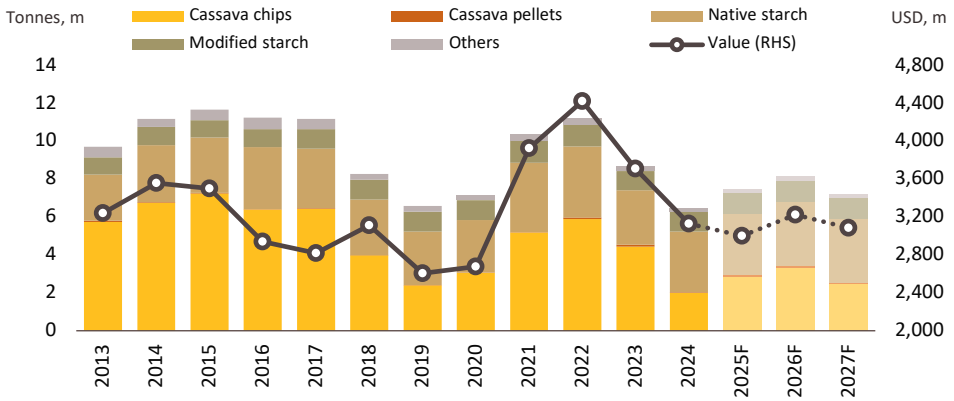
Figure 19: Thai Cassava Production Forecast

Source: Office of Agricultural Economics (OAE), and Krungsri Research

ตลาดส่งออก: คาดว่าปริมาณส่งออกโดยรวมช่วงปี 2568-2570 จะขยายตัวเฉลี่ย 2.7-4.7% ต่อปี (จากที่หดตัวต่อเนื่อง -25.6% ในปี 2567) โดยคาดว่าจะขยายตัวในช่วงปี 2568-2569 แม้ตลาดส่งออกโดยรวมอาจได้รับผลกระทบจากนโยบายการขึ้นภาษีของสหรัฐฯ ทำให้กำลังซื้อเติบโตได้จำกัดภายใต้ภาวะเศรษฐกิจโลกที่ไม่แน่นอน โดยปัจจัยสนับสนุนให้ปริมาณการส่งออกกลับมาขยายตัว ได้แก่ (1) ความต้องการมันเส้นจากจีนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพื่อชดเชยสต็อกข้าวโพดในจีนที่ลดลงจากการนำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ ประกอบกับต้นทุนวัตถุดิบจากข้าวโพดภายในประเทศจีนที่มีราคาสูงขึ้น (2) แนวโน้มความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ ยา เครื่องสำอาง อาหาร กระดาษ สารให้ความหวาน และสิ่งทอ ที่จะขยายตัวตามทิศทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า (3) ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์และแรงกดดันจากสงครามการค้าที่น่าจะรุนแรงต่อเนื่อง ทำให้หลายประเทศมีอุปสงค์เพื่อความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) (4) อุปทานของผลผลิตในประเทศเพื่อส่งออกที่เพิ่มขึ้นจากการระบายสต็อกคงค้าง และ (5) การเปรียบเทียบกับฐานต่ำจากการหดตัวต่อเนื่องในช่วงปี 2566-2567 อย่างไรก็ตาม ในปี 2570 คาดว่าปริมาณส่งออกมีแนวโน้มหดตัวจาก (1) ปัญหาการขาดแคลนอุปทาน (Supply Shortage) จากปรากฏการณ์เอลนีโญที่คาดว่าจะกลับมา (2) ผลผลิตข้าวโพดซึ่งเป็นสินค้าทดแทนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งในตลาดจีนและตลาดโลก และ (3) การแข่งขันกับประเทศคู่แข่งโดยเฉพาะกัมพูชา โดยรายละเอียดของแต่ละผลิตภัณฑ์ (ภาพที่ 20) มีดังนี้

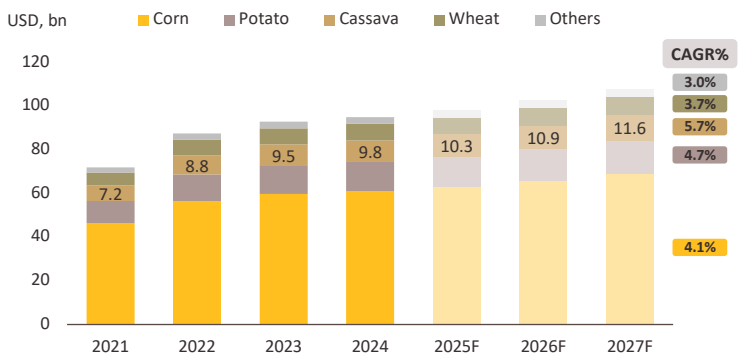
Figure 20: Exports of Thai Cassava Products

Source: Ministry of Commerce (MOC), and Krungsri Research

- **แป้งมันสำปะหลังดิบ**: **คาดปริมาณส่งออกอยู่ที่** 3.3-3.4 **ล้านตัน ขยายตัวเฉลี่ย** 0.6-2.6% **ต่อปี** แรงหนุนจากอุตสาหกรรมต่อเนื่องในตลาดจีนที่ทยอยฟื้นตัว แต่ก็ยังเผชิญปัจจัยท้าทายจาก (1) การแข่งขันด้านราคาจากแป้งธัญพืชอื่นโดยเฉพาะแป้งข้าวโพด เนื่องจากจีนสามารถใช้ผลผลิตข้าวโพดในประเทศเพื่อทดแทนหรือสลับกับการใช้มันสำปะหลังได้มากขึ้น และ (2) จีนมีแนวโน้มนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านกลุ่ม CLMV มากขึ้น[16/] จากที่จีนได้เข้าไปลงทุนในพื้นที่เพาะปลูกและโรงงานแปรรูปมันสำปะหลังขั้นต้นในช่วงที่ผ่านมา
- **มันเส้น**: **คาดปริมาณส่งออกจะอยู่ที่** 2.5-3.3 **ล้านตัน ขยายตัวเฉลี่ย** 6.6-8.6% **ต่อปี** โดยในช่วงปี 2568-2569 ตลาดจีนมีแนวโน้มต้องการนำเข้ามันเส้นเพื่อชดเชยราคาข้าวโพดภายในประเทศที่ราคามีทิศทางสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ในปี 2570 การขาดแคลนวัตถุดิบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ อาจส่งผลให้ปริมาณส่งออกมันเส้นจากไทยไปตลาดจีนหดตัว แม้ว่าจะยังคงมีแรงหนุนจากความต้องการของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
- **แป้งมันสำปะหลังดัดแปร**: **คาดปริมาณส่งออกจะอยู่ในระดับ** 1.06-1.10 **ล้านตัน ขยายตัวเฉลี่ย** 0.1-2.1% **ต่อปี** ตามความต้องการของอุตสาหกรรมปลายน้ำที่มีศักยภาพในการเติบโตต่อเนื่อง อาทิ อาหาร กระดาษ สารให้ความหวาน เครื่องดื่ม ยา และเครื่องสำอาง โดย Arizton คาดว่ามูลค่าตลาดอนุพันธ์ของแป้งดัดแปรทั่วโลกจะเติบโตเฉลี่ย (CAGR Growth : 2025-2027) ราว 4.3% ต่อปี (ภาพที่ 21)
- **มันสำปะหลังอัดเม็ด**: **คาดปริมาณส่งออกจะอยู่ในระดับ** 49.1-98.3 **พันตัน ขยายตัวเฉลี่ย** 18.0-20.0% **ต่อปี** แรงหนุนจากความต้องการของตลาดจีนที่ยังมีโอกาสเติบโตจากการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมพลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพและอาหารสัตว์ รวมทั้งการเปรียบเทียบกับฐานตัวเลขที่ต่ำในปี 2567 อย่างไรก็ตาม ในปี 2570 ปริมาณส่งออกมันอัดเม็ดมีทิศทางขาลง จากผลกระทบของภาวะเอลนีโญที่มีแนวโน้มกลับมา อาจทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ ประกอบกับจีนยังคงมีแนวโน้มใช้ข้าวโพดในประเทศทดแทนการนำเข้ามันอัดเม็ดได้ในบางช่วงที่สต็อกข้าวโพดกลับมาเพิ่มสูงขึ้นอีก

Figure 21: Revenue from Industrial Users of Starch, by Market

Source: Arizton, compiled by Krungsri Research
Note: CAGR growth 2025-2027

16/ จีนได้ลงทุนเพาะปลูกพืชและตั้งโรงงานแปรรูปขั้นต้นในหลายประเทศ อาทิ กัมพูชา (ปลูกยางพารา อคาเซีย มันสำปะหลัง และอ้อย) ลาว (ส่วนใหญ่ลงทุนในจังหวัดทางตอนเหนือของลาว ซึ่งติดชายแดนจีน โดยปลูกยางพารา อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กล้วย มันสำปะหลัง และพืชไม้สักและยูคาลิปตัส) เมียนมา (ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย ผลไม้ประเภทกล้วย และแตงโม) ที่มา: Chinese Agriculture in Southeast Asia: Investment, Aid and Trade in Cambodia, Laos and Myanmar

ตลาดในประเทศ: ความต้องการผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศช่วงปี 2568-2570 มีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องเฉลี่ย 0.7-2.7% ต่อปี โดยมีแรงหนุนหลักมาจาก (1) อุตสาหกรรมต่อเนื่องที่คาดว่าจะใช้มันสำปะหลังเพิ่มขึ้นในอัตราเท่ากันที่ 0.7-2.7% ต่อปี ตามทิศทางกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มทยอยฟื้นตัวและมาตรการผลักดันการใช้มันสำปะหลังภายในประเทศ โดยเฉพาะการเพิ่มสัดส่วนการใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร ผงชูรส สารปรุงแต่ง กระดาษ สิ่งทอ และเคมีภัณฑ์ (2) อุตสาหกรรมการผลิตเอทานอลที่มีแนวโน้มจะใช้มันสำปะหลังเพิ่มขึ้น 0.8-2.8% ต่อปี เพื่อรองรับการผลิตน้ำมันแก๊ซโซฮอล์ E20 และ E85 ตามแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิงปี 2567-2580 การฟื้นตัวของธุรกิจขนส่งในภาคท่องเที่ยว การเร่งตัวของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ ตลอดจนจำนวนรถยนต์สะสมที่ใช้น้ำมันแก๊ซโซฮอล์ที่เพิ่มขึ้น และ (3) ช่วงภัยแล้งจากปรากฏการณ์เอลนีโญในปี 2570 คาดว่าความต้องการใช้มันสด มันเส้น และน้ำแป้งมันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบทดแทนอ้อยและกากน้ำตาลในอุตสาหกรรมเอทานอลมีแนวโน้มเร่งตัวสูง เนื่องจากอ้อยมีแนวโน้มได้รับความเสียหายจากภัยแล้งมากกว่ามันสำปะหลัง

ราคาหัวมันสด: คาดว่าจะปรับลดลงอยู่ที่ระดับเฉลี่ย 1.70-2.20 บาท/กก.ในปี 2568-2569 (จากเฉลี่ย 2.33 บาท/กก. ในปี 2567) เนื่องจากปริมาณผลผลิตใหม่และสต็อกวัตถุดิบหัวมันสดในประเทศที่เพิ่มขึ้นสูง ขณะที่ความต้องการใช้มันสำปะหลังทั้งในและต่างประเทศเร่งตัวได้ไม่มากนัก โดยเฉพาะตลาดจีนที่เป็นตลาดส่งออกหลักยังคงเน้นมาตรการรักษาเสถียรภาพของผลผลิตและอุปทานอาหารในประเทศ ลดการนำเข้าธัญพืช และส่งเสริมแผนพัฒนาเกษตรและชนบท โดยใช้อุปทานข้าวโพดในประเทศเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ในปี 2570 คาดว่าปรากฏการณ์เอลนีโญจะกลับมาสร้างความเสียหายแก่พืชเกษตร ส่งผลให้ผลผลิตและสต็อกมันสำปะหลังลดต่ำลงหนุนให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อเนื่องในจีนหันกลับมานำเข้ามันสำปะหลังจากไทย ปัจจัยดังกล่าวหนุนให้ระดับราคาหัวมันสดทยอยปรับพิ่มขึ้นเฉลี่ยที่ระดับ 2.2-2.5 บาท/กก.

ปัจจัยท้าทายของอุตสาหกรรมมันสำปะหลังที่อาจมีผลต่อผู้ประกอบการ อาทิ

- **การแย่งชิงวัตถุดิบ** จาก (1) ปัญหาขาดแคลนอุปทานมันสำปะหลัง โดยเฉพาะในช่วงภัยแล้งจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่ทำให้ผู้ประกอบการต้องแย่งชิงวัตถุดิบทั้งจากในประเทศและการนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน (2) โรคระบาดที่อาจติดมาจากท่อนพันธุ์หรือผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมาเบื้องต้น (3) ความเสี่ยงจากประเด็นความขัดแย้งการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา อาจมีผลกระทบด้านแหล่งอุปทานวัตถุดิบนำเข้า และ (4) การขาดแคลนแรงงานจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในภาคเกษตร
- **การแข่งขันยังมีแนวโน้มรุนแรงทั้งจากสินค้าทดแทน การเข้ามาของผู้ประกอบการรายใหม่ รวมถึงการขยายกำลังการผลิตของรายเดิม** โดยอัตราการใช้กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมมันสำปะหลังในปี 2566-2567 เฉลี่ยอยู่ที่ระดับเพียง 51% เมื่อเทียบกับ 58% ในช่วงปี 2564-2565
- **ประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะจีนมีแนวโน้มหันไปนำเข้าจากประเทศอื่นเพิ่มขึ้น** โดยเฉพาะลาว กัมพูชา เวียดนาม เนื่องจาก (1) ความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของประเทศคู่แข่งที่ถูกกว่าไทย (2) การสร้างโรงงานแป้งมันสำปะหลังในลาวมากกว่า 20-30 แห่งในปี 2567 และอาจเพิ่มถึง 40 แห่งในปี 2569 (3) เส้นทางรถไฟจีน-ลาว ช่วยลดต้นทุนและระยะเวลาการขนส่งสินค้าระหว่างจีนและลาวได้มากขึ้น (4) ผู้ประกอบการจีนเน้นทำ Contract Farming การลงทุนปรับปรุงพันธุ์ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีเก็บเกี่ยว ตามพื้นที่โรงงานแปรรูปในเวียดนาม และลาว และ (5) การลงนาม MOU หรือเขตการค้าเสรีระหว่างจีนและกัมพูชา
- **ต้นทุนการเพาะปลูก/การแปรรูปปรับสูงขึ้น** จากความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เพิ่มขึ้น อาทิ สงครามรัสเซีย-ยูเครน สงครามอิสราเอลกับกลุ่มฮามาส สงครามอินเดียและปากีสถาน สงครามการค้าจากนโยบายทรัมป์ อาจส่งผลให้ต้นทุนในการเพาะปลูก/แปรรูปผลผลิต โดยเฉพาะต้นทุนด้านปุ๋ยเคมีและยาปราบแมลงและศัตรูพืช
- **แนวโน้มการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าของภาครัฐ** (Electric Vehicles : EVs) ซึ่งมีเป้าหมายผลิตรถ ZEVs (Zero Emission Vehicles) ให้ได้อย่างน้อย 30% และ 50% ภายในปี พ.ศ. 2573 และ 2578 ตามลำดับ ประกอบกับการปรับลดสัดส่วนการใช้เอทานอลในภาคขนส่ง (จาก E20 เป็น E10) อาจทำให้ปริมาณยานยนต์ที่ใช้แก๊ซโซฮอล์และเอทานอลลดลง
- **ผู้ประกอบการมีแนวโน้มปรับปรุงสายการผลิตไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น (อาทิ กลุ่ม Bio-plastic หรือ Renewable bio-polymer) หรือลงทุนขยายกำลังการผลิตในอุตสาหกรรมพลังงานสะอาด (อาทิ โรงงานผลิตเอทานอล โรงงานไฟฟ้าชีวมวล)** เพื่อให้ครอบคลุมห่วงโซ่การผลิตกว้างขึ้นในการขยายฐานรายได้และลดต้นทุนต่อหน่วยในการผลิต อาจเพิ่มความเสี่ยงด้านการแย่งชิงวัตถุดิบ โดยเฉพาะช่วงที่ผลผลิตขาดแคลนจากผลกระทบของปรากฏการณ์เอลนีโญ
- **การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) ของประเทศคู่ค้ามากขึ้น** เช่น มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environment, Social and Governance : ESG) มาตรการด้านการใช้น้ำ (Water Footprint) มาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Carbon Footprint) มาตรการด้านความยั่งยืนในระบบเกษตรกรรม (Sustainability)

Box 1 **โครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง ปี 2567-2568**

เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2567 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติโครงการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องทางการเงิน เพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก และรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลังให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ดังนี้

1) **โครงการชดเชยดอกเบี้ยในการเก็บสต็อกมันสำปะหลังปี 2567/68**: สนับสนุนสภาพคล่องแก่ผู้ประกอบการแปรรูปมันสำปะหลัง (ลานมัน/โรงแป้ง/โรงงานเอทานอล) ที่กู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารรัฐ สำหรับการรับซื้อมันสำปะหลังและแปรรูปเก็บสต็อกในรูปแบบมันเส้น หรือแป้งมัน ระยะเวลา 60-180 วัน เพื่อดึงผลผลิตส่วนเกินออกจากตลาดในช่วงที่มันสำปะหลังออกสู่ตลาดมาก โดยรัฐชดเชยดอกเบี้ยแก่ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในอัตรา 3% ต่อปี ตามระยะเวลาที่เก็บสต็อก และมีระยะเวลารับซื้อตั้งแต่ 1 มกราคม 2567 - 31 พฤษภาคม 2568 ระยะเวลาเก็บสต็อกตั้งแต่ 1 มกราคม - 30 พฤศจิกายน 2568 รวมระยะเวลาโครงการตั้งแต่วันที่ ครม. มีมติถึง 31 ตุลาคม 2569

2) **โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมมันสำปะหลังและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกรปี 2567/68**: การจัดสรรสินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน) ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับมันสำปะหลังผ่าน ธ.ก.ส. สำหรับใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการรวบรวมหรือซื้อมันสำปะหลังสด มันเส้นจากเกษตรกรและ/หรือสถาบันเกษตรกรเพื่อจำหน่ายต่อหรือแปรรูป ในช่วงที่ผลผลิตล้นตลาด เป้าหมาย 0.2 ล้านตัน อัตราดอกเบี้ยโครงการ 4.5% ต่อปี (รัฐชดเชยดอกเบี้ยในอัตรา 3.5% ต่อปี สถาบันเกษตรกรรับภาระดอกเบี้ยในอัตรา 1% ต่อปี) ระยะเวลาโครงการตั้งแต่วันที่ ครม. มีมติถึง 30 มิถุนายน 2569

3) **โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกมันสำปะหลังปี 2567/68** : อนุมัติให้ ธ.ก.ส. จัดสรรสินเชื่อเพื่อเป็นเงินทุนแก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในการพัฒนาการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง เป้าหมาย 3,000 ราย รายละไม่เกิน 2.3 แสนบาท วงเงินงบประมาณจัดสรรสินเชื่อ 690 ล้านบาท โดยใช้อัตราดอกเบี้ย MRR (รัฐชดเชยดอกเบี้ยในอัตรา 3% ต่อปี เกษตรกรรับภาระดอกเบี้ยในอัตรา MRR-3% ต่อปี) ระยะเวลาโครงการตั้งแต่วันที่ ครม. มีมติถึง 31 ตุลาคม 2570

4) **โครงการยกระดับศักยภาพการแปรรูปมันสำปะหลัง (เครื่องสับมันสำปะหลัง)**: สนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่มเกษตรกร เป้าหมาย เพื่อจัดหาเครื่องสับมันปะหลังขนาดเล็ก และอุปกรณ์สำหรับตากมันเส้นให้เกษตรกรสามารถแปรรูปมันสำปะหลังได้ด้วยตนเอง โดยมีเป้าหมายเครื่องสับมันสำปะหลังขนาดเล็ก 650 เครื่อง เครื่องละไม่เกิน 15,000 บาท ระยะเวลาโครงการตั้งแต่วันที่ ครม. มีมติถึง 30 กันยายน 2568

5) **มาตรการจัดการโรคใบด่างมันสำปะหลังระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)**

- **มาตรการสร้างการรับรู้** สร้างสื่อที่ทันสมัยและเข้าถึงง่าย เพิ่มศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรโดยการถ่ายทอดความรู้ สร้างภาคีเครือข่าย และประชาสัมพันธ์
- **มาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการระบาด** สำรวจติดตามการระบาดอย่างสม่ำเสมอ จัดทำแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ส่งเสริมและรณรงค์ให้เกษตรกรใช้พันธุ์ทนทานต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง เช่น เกษตรศาสตร์ 50 ห้วยบง 60 ระยอง 72
- **มาตรการควบคุมการระบาด** ทำลายต้นมันสำปะปะหลังที่เป็นโรคใบด่างมันสำปะหลังควบคุมการระบาดของแมลงหวี่ขาวยาสูบ และบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายและสร้างข้อตกลงร่วมกับชุมชน
- **มาตรการให้ความช่วยเหลือ** กรณีเกิดความเสียหายสิ้นเชิงจากการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง ดำเนินการตามขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลัง
- **มาตรการวิจัยและพัฒนาเพื่อการจัดการในระยะยาว** มุ่งเน้นการวิจัยการพัฒนาพันธุ์มันสำปะหลังต้านทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง ให้ผลผลิตสูง เปอร์เซ็นต์แป้งสูง
- **มาตรการการติดตามและประเมินผล** ติดตามการขับเคลื่อนและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อปรับแก้ในส่วนที่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคได้ทันท่วงที

วิจัยกรุงศรี

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

สุจิต ชัยวิชญชาติ

ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

จุไรลักษณ์ พลศรี

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)

ปิยะวดี จิระศิริสุวรรณ

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

ทรรศิน กลิ่นถนอม

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

กฤตพร ศิริใจชิงกุล

นักเศรษฐศาสตร์

ศุภสิน อิทธิพัทธ์วงศ์

นักเศรษฐศาสตร์

ทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

รักษาการผู้บริหารทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ณธัญอร รัตนาธรรมวัฒน์

นักวิจัยอาวุโส

นฤชยา สาตแฟง

นักวิจัย

ปริญญา มิ่งสกุล

นักวิจัย

ชณัฐฐา ธาระรส

นักวิจัย

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ธเนศ มหัทธนาลัย

ผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม

พูลสุข นิลกิจศรานนท์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Mobile Operators)

ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี

นักวิเคราะห์อาวุโส (Transport & Logistics)

เตียร เทียมศักดิ์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Energy, Petrochemicals)

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture)

นรินทร์ ตันไพบูลย์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Modern Trade, Chemicals, Medical Devices)

พุทธชาด ลุนคำ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction Contractors, Construction Materials, Hotels, Industrial Estate)

พัชรา กลิ่นชวนชื่น

นักวิเคราะห์อาวุโส (Real Estate)

ประพันธ์ ลีน้อย

นักวิเคราะห์ (ESG)

ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล

นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances)

รพีภูมิ ลาภมาก

นักวิเคราะห์ (Agriculture, Food & Beverages)

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

ธมณ เสริญสุขสกุล

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

วงศกร แก้วอุดทัง

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล